

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

**Комітет з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи
Верховної Ради України**

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел./факс: 255-49-56 E-mail: k_reglam@rada.gov.ua

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ВИСНОВОК

на проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо членства народного депутата України у тимчасових слідчих комісіях Верховної Ради України», внесений народним депутатом України Мотовиловцем А.В. (реєстр. № 9521-1 від 24.07.2023)

Згідно з електронною резолюцією Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. від 8 серпня 2023 року (електронна картка документа (1282345) Комітет на засіданні 9 серпня 2023 року (протокол № 163) попередньо розглянув проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо членства народного депутата України у тимчасових слідчих комісіях Верховної Ради України», внесений народним депутатом України Мотовиловцем А.В. (реєстр. № 9521-1 від 08.08.2023), та висновок Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України від 8 серпня 2023 року (електронна картка документа (1283131).

Комітет зазначив, що законопроект (реєстр. № 9521-1) є альтернативним до проекту Закону України «Про внесення змін до частини сьомої статті 87 Регламенту Верховної Ради України щодо членства народних депутатів України у тимчасових слідчих комісіях», внесений народним депутатом України Власенком С.В. (реєстр. № 9521 від 24.07.2023), та внесений у відповідності з положеннями статті 100 Регламенту Верховної Ради України.

Проект Закону України підготовлено, згідно з пояснювальною запискою до нього, з метою «удосконалення порядку формування тимчасових слідчих комісій Верховної Ради України».

У зв'язку з цим, пропонується внести зміни до законів України «Про статус народного депутата України», «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» та Регламенту Верховної Ради України, збільшивши кількість тимчасових слідчих комісій Верховної Ради

України, до складу яких може бути обраний народний депутат України – з однієї до двох.

Відповідно до частини третьої статті 93 Регламенту Верховної Ради України та предмета відання Комітету, визначеного Постановою Верховної Ради України «Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України дев'ятого скликання» від 29 серпня 2019 року № 19-ІХ, Комітет зазначив, що проект Закону України (реєстр. № 9521-1 від 08.08.2023) внесено на реєстрацію згідно з частиною першою статті 89, частиною другою статті 90 та частинами першою, другою і шостою статті 91 Регламенту Верховної Ради України, за підписом особи, яка має право законодавчої ініціативи, разом з проектом постанови, яку пропонується Верховній Раді України прийняти за результатами його розгляду, пропозицією щодо кандидатури доповідача на пленарному засіданні, пояснювальною запискою, порівняльною таблицею, які подані в електронній формі.

У поданому до Верховної Ради України законопроекті автор пропонує внести зміни до таких законів України:

1) перше речення частини першої статті 14 Закону України «Про статус народного депутата України» (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 42, ст. 212; 2009 р., № 26, ст. 318) викласти в такій редакції: «1. Народний депутат за погодженням з відповідною депутатською фракцією (групою) може бути обраний членом одного комітету Верховної Ради України і бути одночасно членом не більше двох тимчасових слідчих комісій та однієї тимчасової спеціальної комісії»;

2) частину восьму статті 4 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» (Відомості Верховної Ради України, 2020 р., № 27, ст. 174) викласти в такій редакції:

«8. Народний депутат України може бути обраний членом не більше двох слідчих комісій»;

3) частину сьому статті 87 Регламенту Верховної Ради України, затвердженого Законом України «Про Регламент Верховної Ради України» (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., №№ 14-17, ст. 133; 2013 р., № 49, ст. 687) викласти в такій редакції:

«7. Народний депутат за погодженням з відповідною депутатською фракцією (депутатською групою) може бути обраний членом не більше двох тимчасових слідчих комісій».

По суті запропонованих змін Комітет зазначив таке.

Положення статті 19 Конституції України передбачають, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Частиною п'ятою статті 83 Конституції України передбачено, що порядок роботи Верховної Ради України встановлюється Конституцією України та Регламентом Верховної Ради України.

Відповідно до положень частини третьої статті 89 Конституції України, частини першої статті 87 Регламенту Верховної Ради України, Верховна Рада

України для проведення розслідування з питань, що становлять суспільний інтерес, утворює тимчасові слідчі комісії, якщо за це проголосувала не менш як одна третина від конституційного складу Верховної Ради України.

Частиною п'ятою статті 89 Конституції України передбачено, що організація і порядок діяльності, зокрема, тимчасових слідчих комісій Верховної Ради України встановлюються законом.

Так, чинними положеннями законів України «Про статус народного депутата України», «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» та Регламенту Верховної Ради України передбачено, що народний депутат України за погодженням з відповідною депутатською фракцією (депутатською групою) може бути обраний членом лише однієї тимчасової слідчої комісії.

У пояснювальній записці до законопроекту (реєстр. № 9521-1) автор законопроекту зазначає, що наведене положення «обмежує можливість делегувати народного депутата України до тимчасової слідчої комісії, якщо він вже є членом будь-якої іншої тимчасової слідчої комісії, що, в свою чергу, гальмує процес формування та діяльності тимчасових слідчих комісій та звужує право парламентських фракцій та народного депутата України на представництво у тимчасових слідчих комісіях».

Відповідно до положень частин другої та третьої статті 85, частини другої статті 87 Регламенту Верховної Ради України тимчасова слідча комісія утворюється з числа народних депутатів України, які дали на це згоду. Кількісний склад тимчасової слідчої комісії формується з урахуванням принципу пропорційного представництва депутатських фракцій (депутатських груп). У складі тимчасової слідчої комісії може бути представлено не менш як по одному народному депутату України від кожної депутатської фракції (депутатської групи).

Відтак, з огляду на це Комітет зазначив, що за період діяльності Верховної Ради України дев'ятого скликання кількість одночасно діючих тимчасових слідчих комісії не перевищувала кількість народних депутатів України, що входять до складу найменшої депутатської фракції, що була сформована протягом першої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання. Відтак, депутатські фракції та депутатські груп мали можливість делегувати своїх представників до всіх тимчасових слідчих комісій відповідно до принципу пропорційного представництва та права бути представленим не менш як одним народним депутатом України.

Водночас Комітет звернув увагу на те, що кількість ініційованих та утворених Верховною Радою України дев'ятого скликання тимчасових слідчих комісій, у порівнянні з попередніми скликаннями парламенту, збільшилася. На цей час народними депутатами України було подано до Верховної Ради України більше 40 проектів Постанов Верховної Ради України про утворення тимчасових слідчих комісій, з яких 25 були підтримані парламентом. Таким чином кількість утворених тимчасових слідчих комісій вже перевищила кількість створених Верховною Радою України дев'ятого скликання комітетів.

Головне науково-експертне управління у своєму висновку зазначає, зокрема, таке: «Ідея збільшення кількості органів парламенту, в яких одночасно може брати участь народний депутат України, виглядає сумнівною з огляду на його обов'язок бути присутнім та особисто брати участь у засіданнях Верховної Ради України та органів, до складу яких його обрано (зокрема, парламентських комітетів), а також особисто брати участь у голосуванні з питань, що розглядаються Верховною Радою України та її органами (п. п. 3 та 4 ч. 1 ст. 24 Закону України «Про статус народного депутата України»). Адже в разі входження народного депутата одночасно до складу кількох тимчасових слідчих комісій Верховної Ради України виконати зазначену вище вимогу буде неможливо, якщо їх засідання проводяться одночасно. Тому вбачається, що реалізація новел проекту на практиці може створити труднощі в організації роботи парламенту та його органів (зокрема, парламентських комітетів та тимчасових комісій)».

Проте, беручи до уваги значення парламентського контролю для розвитку демократії в Україні, а також численні звернення громадян України до Голови Верховної Ради України та Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України щодо утворення тимчасових слідчих комісій з питань, що становлять суспільний інтерес вбачається за доцільне підтримати ініційований автором проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо членства народного депутата України у тимчасових слідчих комісіях Верховної Ради України», внесений народним депутатом України Мотовиловцем А.В. (реєстр. № 9521-1 від 08.08.2023), відтак Комітет ухвалив висновок та рекомендує Верховній Раді України, включити зазначений законопроект до порядку денного дев'ятої сесії Верховної Ради України, відповідно до частини четвертої статті 102, пункту 1 частини першої, частини другої статті 114 Регламенту Верховної Ради України, за результатами розгляду законопроекту в першому читанні прийняти його за основу і в цілому.

Співдоповідачем від Комітету на пленарному засіданні Верховної Ради України визначено голову Комітету.

Голова Комітету

С.В.КАЛЬЧЕНКО

